

J a v a s l a t

a késedelmi kötbérek és a szerzői korrektúra költségek elhárításával kapcsolatban.

1./ Az Akadémia tervébe állított művek szerzői által szerződésben vállalt határidők nagyszámban a szerző hibáján kívül nem tarthatók be. Az esetek többségében a szerzők más tudományos megbízásaik, külföldi utjuk, hivatalos állandó teendőik miatt eredeti szándékuktól eltérően, legjobb akaratuk mellett sem tudják a vállalt határidőket betartani. Természetesen elvileg a tervfegyelem ezen a vonalon is megvalósítandó lenne, fejlődésünknek mai fokán azonban tudománypolitikai okokból sem követelhető meg e téren az a szigorú tervfegyelem, ami nép gazdaságunk egyéb területein megvalósult, vagy megvalósulóban van. Éppen ezért a Minisztertanács alapvető rendelete /MT.98/1951./ biztosítja a szerzők számára azt a jogot, hogy lejárát előtt két hónappal határidőhosszabbítást kérhessenek, amelyet indokolt esetben a kiadó köteles megadni.

Az eddigi helyzet szerint a kézirat késedelmes leadására a szerződésekben napi 2 ezrelék kötbért kötött ki az Akadémiai Kiadó /ami azonban nem haladhatja meg a honorárium 10%-át/ ezt azonban főként azért vettük bele a szerződésbe, hogy a szerzőket ezzel, a lehetőség szerint, a határidő betartására ösztönözzük. Valójában nem került sor arra, hogy az egyes szerzőket késedelmi kötbérekre bepereljük, mert ezt az eljárást ma, a kultúrforradalom szakaszában és amikor népi demokráciánk igen nagy anyagi áldozatokat hoz a tudomány fejlesztése tekintetében, nem tartottuk helyesnek és indokoltnak. Ellenkezőleg, véleményünk szerint ennek az eljárásnak elriasztó hatása lett volna. Ezt az álláspontot képviselte egyébként a szóbeli megbeszélések során a Kiadói Tanács is és tudomásunk szerint egy-két kivívó esettől eltekintve, a többi kiadóvállalatok sem érvényesítenek ilyesfajta igényeket.

Éppen ezért javasoljuk, hogy az Elnökség e kérdésben az alábbi határozatot hozza:

"Az Akadémiai Kiadó az egyes művekre vonatkozó szerződésekbe tartozik bevenni a következő kikötést:

"Amennyiben Ön a fenti határidő letelte előtt 2 hónappal indokoltan határidőmódosítást kíván, abban az esetben új megállapodást létesítünk. Ha azonban Ön elmulasztja ezt az előzetes bejelentést vagy elkésve teszi meg, ezzel tervszerű munkánkban súlyos kiesést okoz. Ilyen esetben jogunk van az eredeti kéziratleadási határidőt meghaladó minden napért a szerzői díj után 2 ezrelék kötbért felszámítani. Ez a kötbér összegében nem haladhatja meg a kikötött szerzői díj 10 azaz 10 százalékát."

Az Elnökség utasítsa az Akadémiai Kiadót, hogy a kötbérek érvényesítése előtt az Akadémiai Kiadó minden esetben szerezzék meg a Könyv- és Folyóiratkiadó Bizottság előzetes engedélyét. Az Akadémiai Kiadó ezt az engedélyt minden olyan esetben tartozik megkérni, amikor véleménye szerint indokolatlan

./.

határidő eltolódás következett be.

A Könyv-és Folyóiratkiadó Bizottság az eset összes körülményeinek mérlegelése után utasítja az Akadémiai Kiadót a további eljárásra.

2./ Határidő eltolódás mutatkozik a nyomdában lévő egyes kiadványoknak a szerzők által történt korrigálása során is. Ennek indokai lényegében és többségükben azonosak az 1./ pontban írt indokokkal. Az érvényes rendeletek szerint a kiadóvállalat az eltolódásból előálló késedelm miatt kötbérösszegeket átháríthatja a szerzőre. Erre az eshetőségre tekintettel javasoljuk, hogy az Akadémia Elnöksége a következő határozatot hozza:

"A szerzők által késedelmesen bekövetkezett korrekturaküldésből előálló kötbérek áthárításánál ~~ugyanazt~~ az eljárást kell követni, min ami a késedelmes kéziratleadásra vonatkozik."

3./ Az egyes művek nyomdai előállításakor u.n. szerzői korrekturaköltségek merülnek fel. Ezek abból erednek, - a vállalatunk kiadásában megjelenő műveknél - hogy szerzőink az imprimatura megadása előtt is még tökéletesítik művüket, bedolgozzák a kézirat elkészülte és a megjelenés időpontja között elért újabb tudományos eredményeket, felhasználnak újabb forrásokat, stb.stb.

Az 500.560/1951.OT.sz. rendelet előírja ugyan, hogy a szerzői korrekturaköltségek áthárítandók a szerzőre, ugyanakkor azonban a Népművelési Miniszter Oll-5-67/1951. sz. rendeletének 10. §.4.bekezdése csak mint lehetőséget írja ezt elő azzal, hogy szépirodalmi műveknél a szerzők által eszközölt szövegváltozások költségei bizonyos mérvben levonhatók, ez azonban nem kötelező.

Kiindulva abból, hogy mindannyiunk feladata a tökéletesre irányuló törekvés kell, hogy legyen és figyelemmel arra is, hogy a tudomány érdekei ellen szólna egy olyan intézkedés, amely végeredményben a legjobbat nyújtani akaró tudósszerzőket büntetné, -vállalatunk eddig ezeket a szerzői korrekturaköltségeket nem hárította át. /Legmagasabbfokú tudományos művekről lévén szó, a kézirattól eltérő, stiláris, utólagos javítást is ebbe a kategóriába kell sorolnunk/. A Kiadói Tanácsnak ezidőszerint ugyanez az álláspontja és éppen az említett tervhivatali rendelet intézkedése folytán, egyik elsőrendű feladatának tartja olyan újabb rendelet kiadását, amely világosan tisztázza ezeket a kérdéseket.

Az újabb rendelet kiadásáig javasoljuk, hogy az Elnökség az alábbi határozatot hozza:

"A szerzők által végzett utólagos korrekturaköltségeket általában áthárítani nem szabad. Amennyiben az Akadémiai Kiadó egyes kirívó esetekben ezt szükségesnek tartaná, úgy a Könyv-és Folyóiratkiadó Bizottság engedélyét tartozik idevonatkozólag megszerezni. A Könyv-és Folyóiratkiadó Bizottság az engedélyt az eset összes körülményeinek mérlegelése után megadja, vagy megtagadja."

nyomd + ...

Határozat:

- 1./A korrektura költségek áthárításánál az Akadémia Elnöksége irjon elő egy határt, amelynél több szerzői korrektura esetén a költség áthárítása a szerzőre lehetséges. Erre példa a Népművelési Minisztérium szépirodalmi művekre vonatkozó határozata, amely szerint a kézirat terjedelmének 5%-át meghaladó korrektura költségeit a szerzőre át kell hárítani. A KFB ülés az akadémiai kiadványoknál ezt a határt a kézirat terjedelmének 10%-ában javasolja megállapítani.

- 2./A késedelmi kötbér és a szerzői korrektura költségek esetenkénti érvényesítését a KFB helyesnek tartja. A Kiadó javaslatát a következő kiegészítéssel fogadja el: a késedelmi kötbér és szerzői korrektura áthárításoknál folyóiratok esetében a szerkesztőbizottságok tesznek javaslatot a KFB-nek esetenként az érvényesítésre. A KFB véleményezi minden esetben az érvényesítésre vonatkozó javaslatot /könyvek esetében is/. A döntést a KFB javaslata alapján a Főtitkár hozza.

